

**Eläinlääkintähuollon suunnitelma
Oulun seudun ympäristötoimi
2022 – 2024
Päivitys vuodelle 2024**

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
1.1.	Toimintaympäristön muutokset.....	1
2	VOIMAVARAT	1
2.1.	Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako.....	1
2.2.	Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen.....	2
3	TIETOJÄRJESTELMÄT	3
4	YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ	5
4.1	Viranomaisten välinen yhteistyö ja viestintä.....	5
5	MAKSUT	5
6	VALVONNAN TOIMEENPANO	6
7	ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA	6
7.1.	Eläintautivalmius.....	6
7.2.	Eläintautien ilmoittaminen.....	8
7.3.	Zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkastus.....	8
7.4.	Vesiviljelylaitosten terveystarkastus.....	9
7.5.	Muu eläintautivalvonta.....	9
7.5.1.	Eläinten keinollinen lisääntyminen.....	9
7.5.2.	Sikojen ulkonapitokiellon valvonta.....	9
8.	ELÄINTEN MERKITSEMINEN JA REKISTERÖINTI	9
9.	ELÄINTEN LÄÄKITSEMISEN VALVONTA	10
10.	VIENTI JA TUONTI	10
10.1.	Sisämarkkinatuonti.....	10
10.2.	Sisämarkkinavienti.....	10
10.3.	Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin.....	11
10.4.	Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus.....	11
11.	ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA	11
11.1.	Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus.....	12
11.2.	Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus.....	13
11.3.	Eläinkuljetukset.....	14
12.	ELÄIMISTÄ SAATAVAT SIVUTUOTTEET	14
12.1.	Sivutuotteita käyttävät toimijat.....	14
12.2.	Sivutuotteiden hautaaminen.....	15
13.	TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VALVONTA	15
14.	ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN	16
14.1.	Peruseläinlääkäripalvelu.....	16
14.2.	Sisältö.....	16

OULUN SEUDUN YMPÄRISTÖTOIMI

14.2.1.	Puhelinneuvonta.....	16
14.2.2.	Sairaanhoido.....	17
14.2.3.	Terveystenhoito.....	17
14.2.4.	Eläinten lopetus.....	17
14.2.5.	Todistukset.....	17
14.3.	Tuotantoeläinten terveydenhuolto.....	17
14.4.	Yksityinen palvelutarjonta.....	17
14.5.	Kiireellinen eläinlääkäriapu.....	18
14.5.1.	Suurelänpäivystys.....	18
14.5.2.	Pienelänpäivystys.....	18
14.5.3.	Keskitetty yhteydenotto palvelu.....	18
14.5.4.	Virkatehtävät virka-ajan ulkopuolella.....	18
14.6.	Saatavuus ja laatu tavoitteet.....	19
14.6.1.	Ajanvaraus.....	19
14.6.2.	Saatavuus.....	19
14.6.3.	Palautteen kerääminen ja valitusten käsittely.....	20
14.7.	Toimitilat.....	20
14.8.	Välineresurssit.....	20
14.9.	Ostopalvelut.....	21
14.10.	Perustason ylittävät palvelut.....	21
14.10.1.	Erikoiseläinlääkäripalvelut.....	21
14.10.2.	Remissiomahdollisuudet.....	21
14.10.3.	Laboratoriopalvelut.....	21
15.	SEURANTA, ARVIOINTI JA RAPORTOINTI.....	22
15.1.	Valvontasuunnitelma.....	22
15.2.	Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi.....	22
15.3.	Muu raportointi.....	22
LIITE 1	RESURSSITARPEEN KARTOITUS.....	23
LIITE 2	HENKILÖSTÖRESURSSIT JA TOIMENKUVAT.....	26
LIITE 3	PAINOPISTEALUEET.....	27
LIITE 4	KOULUTUSSUUNNITELMA YMPÄRISTÖTOIMI ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO 2023.....	28

1 Johdanto

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos on Oulun kaupungin hallintokunta, joka vastaa eläinlääkintähuollosta Hailuodon, Kempeleen, Limingan, Lumijoen, Oulun, Muhoksen ja Tyrnävän kunnissa. Ympäristötoimessa on eläinlääkintähuoltoyksikön lisäksi ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun yksiköt.

Kunnan on laadittava suunnitelma eläinlääkintäpalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Velvoite perustuu eläinlääkintähuoltolakiin (765/2009, § 10). Tämä on Oulun seudun ympäristötoimen toimialuetta koskeva suunnitelman vuosille 2022-2024 päivitys vuodelle 2024. Oulun seudun ympäristötoimen johtokunta hyväksyy suunnitelman päivityksen vuosittain. Suunnitelman toteutumisesta laaditaan ympäristötoimen johtokunnalle raportti toimintavuoden päätyttyä. Hyväksytty raportti lähetetään myös aluehallintovirastolle.

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuolto täyttää eläinlääkintähuoltolain vaatimukset.

1.1. Toimintaympäristön muutokset

Lintuinfluenssa levisi kesän 2023 aikana Suomessa ja ensimmäistä kertaa tautia tavattiin myös turkistarhoissa. Eläinlääkintähuollossa tarkastettiin ja kerättiin näytteitä lintujen joukkokuolemista.

Ukrainan sota sekä kansainvälinen raaka-ainepula on vaikuttanut hieman lääkkeiden ja tarvikkeiden saatavuuksiin. Tilanne jatkuu todennäköisesti samanlaisena vuonna 2024.

Hyvinvointialueiden toiminta alkoi vuoden 2023 alussa. Eläimistä ihmisiin tarttuvissa taudeissa yhteistyö tartuntatautiviranomaisen kanssa on tärkeä osa epidemioihin varautumista ja epidemiaselvitystyötä. On tärkeä varmistaa, että tämä yhteistyö jatkuu myös uudella hyvinvointialueella.

Eläinlääkintähuoltolain uudistuksen voimaantulo siirtyy ainakin vuodelle 2024. Sen tuomat muutokset tullaan huomioimaan toiminnassa.

2 Voimavarat

2.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollon resurssitarpeen kartoitus on liitteenä 1. Siihen on koottu toimialueen eläinlääkintähuollon resurssitarpeeseen vaikuttavat asiat. Eläintilojen määrät selvitetään MMM-tilastokeskuksesta. Hevostilojen määrät pyydetään maaseutuviranomaisilta.

Eläinlääkintähuollon toiminnan riittävyyttä arvioidaan mm. ympäristötoimen strategiaan kirjatulla tavoitteilla. Tavoitteeksi on kirjattu peruseläinlääkintäpalveluiden ja ympärivuorokautisen päivystyksen

turvaaminen. Erityisesti toimiva päivystys on kriittinen osa-alue kunnallisessa eläinlääkintähuollossa. Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa on eriytetty pieneläin- ja tuotantoeläinpäivystys, mikä tarkoittaa kahden eläinlääkärin yhtäaikaista työskentelyä virka-aikojen ulkopuolella. Eläinlääkintähuollon yksikössä on 11 henkilötyövuoden verran praktikkoeläinlääkäreitä. Henkilökunnan määrässä on huomioitu eriytetty päivystys, lyhytaikaisten poissaolojen sijaisuusjärjestelyt, aikaa vievät palvelut kuten terveydenhuolto ja synergiaetu praktiikka ja virkatehtävien välillä. Lisäksi on huomioitu liitteenä oleva resurssikartoitus.

Oulun seudun ympäristötoimessa on kaksi valvontaeläinlääkärin virkaa. Molemmat virat ovat täytetty. Valvontaeläinlääkärit eivät ole kiinteässä asiakassuhteessa eläinten omistajiin, jolloin jääviysongelmia ei synny.

Eläinlääkärivastaanotolla työskentelee eläinlääkäreiden lisäksi kuusi klinikkaeläinhoitajaa. Heistä yksi toimii vastaavana klinikkaeläinhoitajana. Riittävä määrä avustavaa henkilökuntaa tehostaa pieneläinpäivystyksen toimintaa ja mahdollistaa päivittäisen keskitetyn yhteydenottopalvelun ylläpitämisen.

Toimivat sijaisjärjestelyt ja riittävä henkilöstömäärä ovat erittäin tärkeitä asioita henkilöstön jaksamisessa. Näissä asioissa on Oulun seudun ympäristötoimessa onnistuttu. Myös työyhteisön tuki haastavissa potilastapauksissa tai valvontatehtävissä tukee jaksamista. Epäilyyn perustuville valvontakäynneille lähdetään pääsääntöisesti kahden eläinlääkärin voimin ja poliisilta voidaan pyytää virka-apua. Työturvallisuutta kehitetään ja siitä keskustellaan säännöllisesti liittyen sekä valvontaan että praktiikkatyöhön. Eläinsuojeluvalvontaan liittyen pidetään yhteisiä palavereita yhteistyötahojen, kuten poliisin, eläinsuojeluyhdistysten ja löytöeläinkotien kanssa aina tarpeen mukaan. Valvontaa tekeville eläinlääkäreille järjestetään tarvittaessa työnohjausta. Ympäristötoimessa tehdään vuosittain henkilöstön kanssa työturvallisuusriskien kartoitus.

Yhteenveto eläinlääkintähuollon henkilökunnan toimenkuvista ja työnjaosta on liitteessä 2.

2.2 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Jokaiselle eläinlääkintähuollon työntekijälle laaditaan kirjallinen toimenkuva. Jokaisen eläinlääkärin oikeudet toimia eläinlääkärinä tarkistetaan Ruokavirastosta työsuhteen alkaessa. Eläinlääkäreiden toimenkuvissa huomioidaan mahdollinen erityisosaaminen kuitenkin siten, että kaikki kunnalliselle eläinlääkintähuollossa kuuluvat osa-alueet tulevat huomioiduksi. Kaikkien praktikkoeläinlääkäreiden toimenkuvaan kuuluvat perustoimenpiteet kaikille kotieläimille tarvittaessa. Lisäksi kaikki tekevät virkatehtäviä tarvittaessa.

Uudelle työntekijälle järjestetään perehdytys, joka sisältää Oulun kaupungin, ympäristötoimen ja eläinlääkintähuollon toimintaan perehdyttämisen niiltä osin kuin se on tarpeen huomioiden työskentelyjakson pituus ja sisältö.

Eläinlääkäreiden perehdytyksestä vastaa ympäristötoimen hallinnollisissa asioissa vastaava eläinlääkäri. Eläinlääkintään ja vastaanoton toimintaan liittyvissä asioissa perehdytyksestä vastaa henkilökohtaisesti nimetty tutorelääkäri. Lisäksi klinikkaeläinhoitajat osallistuvat vastaanoton toimintaan liittyvään perehdytykseen. Yhteisvastaanotto luo erinomaisen mahdollisuuden eläinlääkärille työpaikan sisäiseen konsultaatioon.

Avustavan henkilökunnan perehdytyksestä ja koulutuksesta vastaa vastaava klinikkaeläintenhoitaja, mutta myös muut hoitajat ja kaikki eläinlääkärit osallistuvat perehdytykseen. Avustavan henkilökunnan toimenkuvaan ei sisällytetä tehtäviä, joiden suorittamiseen tarvitaan eläinlääkärin koulutus. Esimerkiksi lääkkeiden luovutus vastaanotolta edellyttää aina eläinlääkärin lääkemääräystä.

Eläinlääkäreillä on mahdollisuus osallistua työnantajan kustannuksella peruseläinlääkintään liittyvään täydennyskoulutukseen. Koulutukseen osallistumisen ehtona on koulutuspalautteen antaminen työyksikölle koulutuksen jälkeen. Viikoittaisista yksikkökokouksista osa käytetään ammatilliseen kouluttautumiseen potilastapausten, koulutuspalautteiden, vierailuvien asiantuntijoiden tai tieteellisten artikkeleiden avulla. Koulutus voidaan järjestää työyhteisölle myös hankkimalla kouluttajia paikan päälle tai osallistumalla webinaareihin.

Hallintomenettelyjen osaaminen varmistetaan työohjeilla ja osallistumalla esimerkiksi aluehallintoviraston järjestämiin koulutuksiin, jotka koskevat virkatehtävien hoitamista.

Myös avustavalla henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua alan koulutukseen.

Henkilökunnalle on tavoitteena tarjota työntekijäkohtaisesti täydennyskoulutusta kahdeksan arkipäivää vuodessa koulutusmäärärahat huomioiden. Koulutustarve kartoitetaan vuosittaisissa kehityskeskusteluissa. Oulun kaupungin työntekijät voivat osallistua työtehtäviä tukeviin omaehtoiisiin koulutuksiin palkallisesti kymmenenä päivänä vuodessa. Koulutukseksi lasketaan mm. koulutuspäivät, aluehallintoviraston työnohjauspäivät, sidosryhmien järjestämät koulutukset ja työyksikössä järjestetyt koulutuspalautteet sekä ohjaus- ja koulutustilaisuudet.

Koulutuksiin osallistuminen raportoidaan henkilöstöhallinnon toimintajärjestelmän avulla. Täydennyskoulutussuunnitelma on laadittu Oulun kaupungin ohjeiden mukaan (liite 4).

3 Tietojärjestelmät

Praktiikka

Eläinlääkintähuollossa on käytössä selainpohjainen KliniQ-potilastieto- ja laskutusjärjestelmä. Sekä pienettä tuotantoeläinten ajanvaraukset hoidetaan keskitetysti.

Virkatehtävät

Virkatehtävät kirjataan ympäristöterveydenhuollon käytössä olevaan Digia-kohdetietojärjestelmään.

Laatujärjestelmä

Käytössä on LaatuNet- järjestelmä, johon eläinlääkintähuollon keskeiset prosessit ja toimintaohjeet on kirjattu. Käytössä on toistaiseksi vielä myös ympäristötoimen yhteinen laatujärjestelmä (TEKEVÄ).

TRACES

Elävien eläinten sekä eläimistä saatavien tuotteiden tuonti- ja vientiasioissa käytetään TRACES-NT-järjestelmää, jonka käyttöä koordinoi yksikössä nimetty vastuueläinlääkäri. Kaikilla eläinlääkäreillä on tunnuksset TRACES-NT-järjestelmään.

Eläintenpitäjä-, pitopaikka- ja haaskaruokintapaikkarekisteri

Valvontaeläinlääkäreillä on tunnuksset eläintenpitäjärekisteriin. Rekisterin kautta voidaan selata tietoja eläintenpitäjistä. Rekisteristä löytyvät myös lihan, munien ja siitoseläinten tuotantotarhojen toiminnan harjoittajat. Ohjelmaa sisältää haaskarekisteriosion.

Eläintietojärjestelmä

Valvontaeläinlääkäreillä on tunnuksset eläintietojärjestelmään. Rekisterin kautta voidaan selata tietoja nauta-, lammas-, vuohi-, ja sikarekistereistä.

Eläintenpitokieltorekisteri

Valvontaeläinlääkäreillä on henkilökohtaiset tunnuksset rekisteriin. Rekisteristä voidaan tarkistaa, onko valvontakohteelle tuomittu eläintenpitokielto.

VATI -järjestelmä

Elintarvikelain mukaiset alkutuotannon tarkastukset kirjataan VATI -järjestelmään.

Henkilöstöhallinto

Oulun kaupungilla on käytössä M2- ja ESS-järjestelmät, joihin henkilökunta kirjaa matka- ja koulutusanomukset sekä poissaolot.

Eläinlääkintähuollon terveydenhallinta (ELTE) ja Eläinlääkkeiden käyttötiedon keruu (ELKE)

Ruokaviraston Eläinten terveydenhallintahankkeessa (ELTE) eläinlääkintähuollon viranomaisille luodaan järjestelmä, jonne tullaan tallentamaan virkatoimituksia, tautivastustusohjelmat, luvan- ja ilmoituksenvaaraist eläinten pitopaikat sekä vesiviljelyeläinten terveysluvat. ELTE-hankkeen osana toteutetaan myös tietojenkeräysjärjestelmä eläintautien kuukausi-ilmoittamista ja eläinlajikohtaista mikrobilääkkeiden käyttötietoa varten (ELKE). Tietojärjestelmät otetaan käyttöön valtakunnallisen aikataulun mukaisesti.

ELSU-tietojärjestelmä (epäilyyn perustuva ja ilmoituksen- ja luvanvaraisten kohteiden valvonta)

Käyttöönotto Ruokaviraston aikataulun mukaisesti.

Kartturi-sovellus

Kartturi-sovelluksen avulla toiminta-alueen tilat ovat tilastoitavissa kartalle sijoitettuina helposti leviävien eläintautien vastustustoimenpiteitä varten. Kartturi-sovelluksen ominaisuudet siirtyvät ELTE-järjestelmään valtakunnallisen aikataulun mukaisesti.

Naseva- ja sikava

Naseva- ja sikavasovellukset ovat käytössä tuotantoeläinpraktiikkaa tekevillä eläinlääkäreillä. Eläinlääkäreillä on omat henkilökohtaiset tunnukset terveydenhuoltojärjestelmiin. Tehdyt terveydenhuoltokäynnit tallennetaan tietojärjestelmään. Lääkitystiedot pyritään myös siirtämään suoraan Nasevaan ja Sikavaan.

Pikantti (valvonnan viranomaisekstranet)

Pikantti toimii viranomaistoiminnan tukena. Pikantti-järjestelmän tunnukset ovat eläinlääkäri kohtaisia.

4 Yhteistyö ja viestintä

4.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja viestintä

Viestinnästä muille viranomaisille vastaa pääasiassa se eläinlääkäri, jonka toimenkuvaan tai vastuulle kyseessä olevan asian hoitaminen kuuluu.

Valvontaeläinlääkärit vastaavat yleensä aluehallintoviraston vastuulle kuuluvissa asioissa viestinnästä aluehallintovirastoon ja eläinsuojeluasioissa viestinnästä poliisille.

Viestinnästä aluehallintoviranomaiselle eläintautiepidemiatilanteessa vastaa valmiuseläinlääkäri. Viestinnästä terveysviranomaiselle ihmisiin tarttuvan eläintaudin epidemiatilanteessa vastaa elintarviketarkastaja, jonka tehtäväkuvaan epidemiatilanteet kuuluvat.

Viestintä eläinlääkintähuollon erityistilanteissa on sisällytetty ympäristötoimen erityistilannesuunnitelmaan.

Viestinnässä huomioidaan Oulun kaupungin viestintäsuunnitelma.

Internet-sivut

Eläinlääkintähuollon internetsivut löytyy linkin takaa: [Eläimet](#). Verkkosivuja päivitetään tarvittaessa ja ne ovat osa Oulun kaupungin sivustoa.

5 Maksut

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollolle asiakkailta perittävät maksut hyväksyy johtokunta, ja ne ovat nähtävänä ympäristötoimen sivuilla [Viranomaispalveluista ja eläinlääkintähuollosta perittävät maksut](#).

Edellisten lisäksi eläinlääkäri perii asiakkailta korvaukset lääkkeistä ja tarvikkeista sekä kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaisen käyntimaksun ja toimenpidemaksun. [Kunnallinen eläinlääkäritaksa](#), Kuntatyönantajat.

6 Valvonnan toimeenpano

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan tavoitteena on toteuttaa eläintautilainsäädännössä, eläinsuojelulainsäädännössä ja eläinten lääkitsemislainsäädännössä sekä helposti leviävien eläintautien vastustamisesta annetussa laissa asetettuja päämääriä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa toteutetaan yhteistyössä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa. Valvonnan suuntaamisessa pyritään riskiperusteisuuteen ottaen kuitenkin huomioon säästösten edellyttämät vaatimukset. Valvontaa suoritetaan sekä ennalta suunniteltuna valvontana että epäilyyn perustuvana valvontana. Valvonnassa pyritään siihen, että sama tarkastaja huolehtii myös uusintatarkastuksista ja korjaavien toimenpiteiden loppuunsaattamisesta. Osa valvonnasta sisältyy Pohjois-Suomen aluehallintoviraston vuosittaisiin hankkeisiin.

Valvontaeläinlääkärit vastaavat valvonnan suunnitelmallisuudesta resurssitarpeen kartoituksen mukaisesti.

Valvontamäärät ja niiden vaatimat resurssit on esitetty liitteessä 1.

Tässä suunnitelmassa ja valvonnan toimeenpanossa huomioidaan Ruokaviraston valvontastrategian mukaiset valvonnan painopistealueet (liite 3).

Valvontakäynnit dokumentoidaan sähköisesti Digia-järjestelmään ja lähetetään keskitetysti eteenpäin Aluehallintovirastoon.

7 Eläinten terveyden valvonta

7.1 Eläintautivalmius

Epäily tarttuvan eläintaudin esiintymisestä voi syntyä joko tilalla eläimen tai eläinryhmän kliinisten oireiden tai tuotannon tunnuslukujen muutosten perusteella. Epäily voi herätä myös laboratoriotulosten perusteella. Praktikkoeläinlääkärit huomioivat potilastyössään helposti leviävät ja tarttuvat eläintaudit.

Toiminta helposti leviävien eläintautien leviämisen estämiseksi tehdään Ruokaviraston ja aluehallintoviraston alaisuudessa ja ohjeistuksen mukaan. Aluehallintovirastolla on vastuullaan tehdä aluekohtaiset valmiussuunnitelmat. Näillä suunnitelmilla varmistetaan, että käytössä on tarvittaessa tilat, henkilökunta ja kaikki ne välineet ja tarvikkeet, joita tarvitaan taudin hävittämiseksi tai rajoittamiseksi nopeasti ja tehokkaasti.

Oulun seudun ympäristötoimen alueella valvontaeläinlääkärit ja praktikkoeläinlääkärit huolehtivat eläintautilain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta. Eläinlääkärit osallistuvat Ruokaviraston ja aluehallintoviraston järjestämiin koulutuksiin tarttuvista eläintaudeista ja niihin varautumisesta. Yksi praktikkoeläinlääkäreistä on nimetty valmiuseläinlääkäriksi ja hän osallistuu vuosittain valmiuseläinlääkäreille kohdennettuun koulutukseen. Valmiuseläinlääkäriin perehtyneisyyttä hyödynnetään eläintautitapauksissa. Hän osallistuu eläintautien torjuntatyöhön aluehallintoviraston ohjeiden mukaisesti. Läänineläinlääkärillä ja Ruokavirastolla on oikeus tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkäri toimimaan myös muun kunnan alueella.

Poikkeustilanteessa, kun helposti leviävän eläintaudin uhka niin vaatii, keskeytetään normaali eläinten sairauden- ja terveydenhoito ja siirrytään päivystyskäytäntöön, jossa annetaan vain kiireellistä eläinlääkintäapua. Tällöin kahdesta neljään praktikkoeläinlääkäriä hoitaa akuutit sairastapaukset. Muiden praktikkoeläinlääkäreiden työpanos voidaan käyttää eläintautien torjuntaan Ruokaviraston ja aluehallintoviraston ohjauksen mukaan. Oulun seudun ympäristötoimen muissa viroissa työskentelevät eläinlääkärit on myös mahdollista ottaa mukaan em. työhön.

Eläinlääkintähuollon erityistilanteet on huomioitu ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa. Suunnitelma päivitetään vuosittain. Henkilökunta perehdytetään suunnitelman sisältöön yksikköpalaverissa.

Helposti leviävien eläintautien riski on lisääntynyt Suomessa viime aikoina. Lisääntynyt eläinliikenne, keskittynyt ja tehostunut eläintuotanto tuovat omat haasteensa eläintaudeilta suojautumiselle. Lisäksi naapurimaihin uutena levinneet eläintaudit (esim. afrikkalainen sikarutto) lisäävät osaltaan Suomen eläintautiriskiä. Vuonna 2023 lintuinfluenza todettiin selvästi normaalia enemmän Suomessa ja ensimmäistä kertaa myös turkiseläimillä. Oulun seudun ympäristötoimessa kiinnitetään erityishuomiota tarttuvien eläintautien ennaltaehkäisyyn ja tautisuojaukseen voimassa olevien Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja ETT:n ohjeistusten mukaisesti.

EU:n eläinterveys säännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläintautilainsäädännön toimeenpano on edelleen painopisteenä vuodelle 2024. Kunnaneläinlääkärit vastaavat uusien vaatimusten käytännöntoteutuksesta alueellaan. Valmius ja kriisinhallinta ja erityisesti pandemiavalmius olivat vuoden 2023 painopistealueita. Vuonna 2024 arvioidaan siinä onnistuminen. Ympäristötoimessa tärkempiä toimia ovat olleet lintuinfluenssaan valmistautuminen sekä eläinlääkintähuollon toiminnan varmistaminen pandemiatilanteissa. Toimenpiteet on kirjattu ympäristötoimen häiriötilannesuunnitelmaan ja tarkentaviin erillisiin ohjeisiin. Vuonna 2024 valtakunnallisena painopisteenä on myös varautumisyhteistyön varmistaminen zoonoottisissa eläintaudeissa kunnan, aluehallintoviraston ja hyvinvointialueen välillä. Yhteistyö on varmistettu epidemioiden selvitystyöryhmän toiminnan kautta.

7.2 Eläintautien ilmoittaminen

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimen sairastavan vakavaa tarttuvaa eläintautia tai saa siitä ilmoituksen, toimii hän eläintutilain 76/2021 mukaisesti. Eläinlääkäri tekee välittömästi MMMa 1010/2013 (asetus eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta) mukaisen ilmoituksen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon läänineläinlääkärille tai jos se ei ole mahdollista Ruokavirastoon. Jatkotoimet tapahtuvat aluehallintoviraston johdolla. Aluehallintovirastojen valmiusvarastoissa on näytteenottovälineet epäilytapausten nopean tutkimisen käynnistämiseksi.

Jos praktikkoeläinlääkäri epäilee tai toteaa jonkin välittömästi muille terveysviranomaisille ilmoitettavista taudeista, hän ilmoittaa viimeistään seuraavana arkipäivänä hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille tai hoitajalle. Mikäli kyseessä on elintarvike- tai vesiepidemiaepäily, siitä ilmoitetaan epidemiaselvityksestä vastaavalle elintarviketarkastajalle (elintarvikevälitteiset), terveydensuojelutarkastajalle (vesiepidemiat) ja ympäristöterveyspäällikölle. Elintarviketarkastaja ilmoittaa tapauksesta edelleen hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Toimialueen tartuntatautilääkärin- ja tartuntatautihoitajan yhteystiedot löytyvät ympäristötoimen valmiussuunnitelmasta.

Kuukausiyhteenveto

Potilastyötä koskevat tiedot saadaan potilastietojärjestelmästä raporttina. Praktikkoeläinlääkärit raportoivat vastaavalle eläinlääkärille ilmoitettavista eläintaudeista kuukausiyhteenvetoa varten. Vastaava eläinlääkäri toimittaa tiedot kootusti aluehallintovirastoon seuraavan kuun 15. päivään mennessä.

Zoonoosit

Osa eläintaudeista voi tarttua myös ihmiseen, esimerkkinä salmonellatartunnat ja eräät influenssat. Tartunta on mahdollinen myös ihmisestä eläimeen. Tällaisten zoonoottisten tartuntojen leviämisen varalta toimitaan yhteistyössä kunnan epidemiatyöryhmän kanssa. Zoonoositapauksessa toimitaan Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti.

7.3 Zoonoosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkkailu

Joillekin lakisääteisesti vastustettaville eläintaudeille on erillislainsäädännöllä säädetty terveystarkkailuohjelman vähimmäistasosta. Kana-, broileri- ja kalkkunaparvia, uudistuseläimiä tuottavia sikaloita ja keinosiemennyssonneja tai raakamaitoa tuottavia pitopaikkoja koskee pakollinen salmonellavalvonta. Pitopaikat voivat liittyä vapaaehtoiseen terveystarkkailuun lampaiden ja vuohien maedi-visnan varalta tai kalojen BKD:n varalta.

Oulun seudun ympäristötoimen alueella vapaaehtoiseen terveystarkkailuohjelmiin liittyneistä tiloista pidetään rekisteriä, jota säilytetään eläinlääkärivastaanoton tiloissa. Kirjanpidosta on nähtävissä pitopaikkojen terveystarkkailu ja tilakäyntien tiheys. Tilakäynti tehdään asiakastilan pyynnöstä ja sen toteuttaa praktikkoeläinlääkäri. Eläinlääkäri toimittaa terveystarkkailuohjelmien tilakäynteihin liittyvät tarvittavat dokumentit Aluehallintovirastoon.

Salmonellavalvontaohjelmiin liittyvistä näytteenottojen ja – tuloksien dokumentit sekä parvien saapumisilmoitukset arkistoidaan yksikön tiloihin. Siipikarjatiloihin vastaava eläinlääkäri tarkastaa näytetulokset ja parvien saapumisilmoitukset. Tämä myös huolehtii omalta osaltaan pakolliseen terveystarkastukseen liittyvien tilakäyntien toteutumisesta. Tilakäynti tehdään aina kuitenkin asiakastilan pyynnöstä.

Terveystarkastusohjelmien tarkat kuvaukset löytyvät eläinlääkintälainsäädännöstä tautikohtaisesti.

Vapaaehtoisten terveystarkastusohjelmien kustannukset ovat toimijan vastuulla.

7.4 Vesiviljelylaitosten terveystarkastus

Oulun seudun ympäristötoimen alueen vesiviljelylaitosten valvonnasta vastaavat sekä praktikko- että tarkastuseläinlääkärit. Eläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa aiheeseen liittyviin koulutuksiin. Vesiviljelylaitoksen tarkastuskäynnit ja näytteenotot tehdään aluehallintoviraston ohjeistamalla tavalla. Tarkastuksen suorittanut eläinlääkäri tekee tarkastuskäynnin pohjalta tarkastuskertomuksen, jonka hän toimittaa aluehallintovirastoon.

7.5 Muu eläintautivalvonta

Oulun seudun ympäristötoimen toiminta-alueella tapahtuvasta eläintautiseurantaanäytteiden otosta tulee Ruokavirastolta tai aluehallintovirastolta määräys eläinlääkintähuoltoon. Valvontaeläinlääkäri tai praktikoeläinlääkäri ottaa näytteet määrääjässä. Näytteet lähetetään ohjeiden mukaan tutkimuksiin laboratorioon ja tutkimusvastukset arkistoidaan eläinlääkärivastaanotolla.

7.5.1 Eläinten keinollinen lisääntyminen

Oulun seudun ympäristötoimen alueella spermavaraston ja alkionsiirtoja tekevien ryhmien tarkastamisesta ja valvonnasta vastaavat sekä praktikko- että valvontaeläinlääkärit.

7.5.2 Sikojen ulkonapitokiellon valvonta

Oulun seudun ympäristötoimen alueella sikojen ulkonapitokiellon valvonnasta vastaa valvontaeläinlääkäri.

8 Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti

Eläinten merkitsemisen ja pitopaikkarekisteröinnin valvonta on ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen vastuulla. Oulun seudun ympäristötoimi tarkistaa ja ohjeistaa merkintä- ja rekisteröintiasioissa tekemiensä tila- ja valvontakäyntien yhteydessä.

EU:n eläinterveys säännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläinten merkinnän ja rekisteröinnin lainsäädännön toimeenpanon vakiinnuttaminen on yksi vuoden 2024 valvonnan painopisteistä. Kunnaneläinlääkärit vastaavat käytännön toteutuksesta alueellaan.

9 Eläinten lääkitsemisen valvonta

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit toteuttavat eläinten lääkitsemiseen liittyvää valvontaa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ohjeiden mukaisesti.

Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) mahdollistaa lääkkeiden laajemman luovuttamisen terveydenhuoltosopimuksen tehneille tuotantoeläintiloille. Lääkeluovutukseen liittyvät terveydenhuoltosopimukset on tehty tilakohtaisesti yksittäisen praktikkoeläinlääkäriin kanssa. Sopimuksen tehnyt praktikkoeläinlääkäri vastaa tilan lääkityssuunnitelman laatimisesta ja päivittämisestä. Sopimuseläinlääkäri vastaa myös lääkkeiden käytön seurannasta ja lakisääteisten terveydenhuoltokäyntien toteutumisesta. Laajemmin lääkitsemislain valvontaa toteuttaa Ruokavirasto ja aluehallintovirastot.

Ammattimaiseen eläintenpitoon kuuluvat hevostallit tarkastetaan riskiarvioon perustuen 1-3 vuoden välein. Tarkastuksen tekee valvontaeläinlääkäri. Käynnin yhteydessä tarkastetaan lääkekirjanpito. Lisäksi aluehallintoviraston määräyksestä tehdään epäilyyn perustuvia lääkekirjanpidon tarkastuksia.

10 Vienti ja tuonti

10.1 Sisämarkkinatuonti

Jos Pohjois-Suomen aluehallintovirasto tai kunnaneläinlääkäri huomaa tai epäilee, ettei tuontierä ei täytä tuonnille annettuja ehtoja, kunnaneläinlääkäri suorittaa saamansa tiedon perusteella tarvittavat toimenpiteet.

Aluehallintoviraston pyytäessä kunnaneläinlääkäriä tekemään tuontierän tarkastuksen, raportointi tapahtuu TRACES NT-järjestelmään (terveystodistuksen valvonta- eli III-osio.) Tarkastuksessa varmistetaan huolellisesti, että erä, tunnistusmerkinnät ja asiakirjat täyttävät niitä koskevat vaatimukset.

10.2 Sisämarkkinavienti

Virkaeläinlääkäri tarkastaa lähetyksen ennen vientiä Ruokaviraston ohjeen mukaisesti. Tarkastuksella virkaeläinlääkäri myös varmistaa, että toimija on rekisteröitynyt kyseisen eläinlajin tai tuotteen viejäksi. Virkaeläinlääkäri laatii tarkastuksen perusteella kyseisen eläinlajin ja tuotteen tiedot sisältävän terveystodistuksen. Toimenpiteet tehdään viejän kustannuksella.

Rekisteröity hevonen ei tietyin ehdoin tarvitse terveystodistusta kilpailumatkoilla Pohjoismaissa.

Virkaeläinlääkäreiden tulee seurata mahdollinen vastaanottajamaasta saatava palaute ja reagoida siihen. Esim. TRACES NT-terveystodistuksen valvonta eli III-osion täyttö TRACES NT-järjestelmän kautta.

10.3 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Suomesta voidaan viedä EU:n ulkopuolelle vain sellaisia eläviä eläimiä tai eläimistä saatavia tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittävällä tavalla varmistua. Lisäksi elävien eläinten ja tuotteiden on oltava siten merkittyjä, että ne voidaan tunnistaa.

Viejä pyytää virkaeläinlääkäriltä tarkastusta ja selvittää vientiehdot. Viejän on varmistettava huolella, että vientikohdemaan vaatimat ehdot viennille täyttyvät.

Viejän ottaessa yhteyttä yksikköön EU:n ulkopuoliseen maahan liittyvässä lemmikin tai hevosen vientiasiassa, sovitaan viejän kanssa tapaaminen jonkun kunnaneläinlääkärin kanssa, jolloin käydään läpi vieniin liittyvät asiat. Tarvittavat näytteet otetaan ja kirjoitetaan todistukset.

Vietäessä EU:n ulkopuolisiin maihin muita kuin lemmikkejä näiden vaatimat terveystodistukset laaditaan EtL 76/2021:n ja MMMa 331/2021:n mukaisesti. Tarvittaessa turvapaperille laadittavat eläinlääkintötoimistukset tilataan Ruokavirastosta. Lemmikien tarvitsemat todistukset virkaeläinlääkäri voi laatia itse viejän selvittämien ehtojen perusteella.

Kirjoitettujen todistuksien kopioita säilytetään yksikön tiloissa arkistoituina vähintään kolmen vuoden ajan.

10.4 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

Aluehallintoviraston tai tullin ilmoittaessa toimialueelle saapuneesta eläin- tai tuote-erästä, joissa on syytä epäillä eläintautiriskiä tai jos eläin- tai tuote-erä on saapunut maahan laittomasti, toimitaan yhteistyössä Ruokaviraston ja aluehallintoviraston kanssa.

Kunnaneläinlääkäri antaa Tullille tarvittaessa virka-apua lemmikkieläinten viralliseen valvontaan liittyvissä tehtävissä.

Kunnaneläinlääkäri suorittaa saamansa tiedon perusteella tarvittavat toimenpiteet, kuten monitoroitujen lähetysten kuittauksen TRACES NT-järjestelmään 15 päivän sisällä tuotteen saapumisesta. Tarvittaessa tulevat kyseeseen erän tarkastus määräpaikassa, eristys, näytteenotto tai muut lainsäädännön vaatimukset eläintautien leviämisen estämiseksi.

11 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinsuojeluviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä hoidetaan, kohdellaan, käytetään ja kuljetaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti. Kunnaneläinlääkäri ja poliisi valvovat eläinten hyvinvointilain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista kunnan alueella. Valvontaa tehdään tarvittaessa yhteistyössä aluehallintoviraston kanssa.

Oulun seudun ympäristötoimessa eläinten hyvinvoinnin valvontaa tekevät pääsääntöisesti valvontaeläinlääkärit. Se kuuluu tarvittaessa myös praktikkoeläinlääkäreiden työnkuvaan. Esteettömyys hoidetaan tapauskohtaisesti siten että eläinsuojeluasiaa ei hoida sellainen eläinlääkäri, joka vastaa tilan terveydenhuollosta tai jonka vakioasiakas eläimen omistaja on.

Voimassa olevan eläinten hyvinvointilainsäädännön noudattamista valvotaan epäilyyn perustuvilla tai ilmoituksenvaraisten eläintenpitopaikkojen eläinsuojelutarkastuksilla.

Eläinsuojelutarkastuksesta tehdään tarkastuskertomus. Mikäli epäkohtia havaitaan, tehdään eläinsuojelupäätös. Mikäli tarkastuskäynnillä tai muutoin havaitaan eläinten hyvinvointilain vastaista menettelyä, tarkastaja ryhtyy välittömästi tarvittaviin toimenpiteisiin. Tarkastaja kieltää eläinsuojelupäätöksellä eläimen omistajaa tai haltijaa jatkamasta tai toistamasta lain vastaista menettelyä tai määrää eläimen omistajan tai haltijan määrääjässä korjaamaan epäkohdat. Määrääjän jälkeen suoritetaan uusintatarkastus. Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat, voi tarkastaja ryhtyä myös eläinten hyvinvointilain mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Tällaisessa tapauksessa voidaan eläimelle hankkia hoitoa muualta tai rehua tai, jos se ei ole mahdollista tai muuten tarkoituksenmukaista, eläin voidaan lopettaa tai toimittaa teurastettavaksi, myydä käyvästä hinnasta tai muutoin luovuttaa sen, jos eläimen rahallinen arvo on vähäinen. Tuotantoeläinten hoidossa käytetään avuksi esimerkiksi kunnallisia lomituspalveluita. Pieneläimille mahdollisia tilapäisiä hoitopaikkoja ovat esimerkiksi eläinsuojeluyhdistyksen sijaiskodit tai löytöeläinhoitolat. Tilapäinen hoito tapahtuu aina ensisijaisesti omistajan kustannuksella. Kiiretoimenpiteitä varten pyydetään tarvittaessa virka-apua poliisilta sekä tehdään yhteistyötä aluehallintoviraston läänineläinlääkäreiden kanssa.

Eläinsuojelutarkastusten dokumentit tehdään ja tallennetaan sähköisessä muodossa. Se toimitetaan eläimen omistajalle ja lähetetään sähköisenä aluehallintovirastoon sekä tulostetaan arkistoitavaksi tarkastuksen tekijälle. Mikäli tarkastuksen yhteydessä on annettu määräys tai kieltö tai ryhdytty kiiretoimenpiteisiin, eläinsuojelupäätös lähetetään myös poliisille. Tämän lisäksi voidaan tehdä tutkintapyyntö rikosprosessin käynnistämiseksi.

Eläinsuojelupäätöksiä säilytetään vastaanotolla. Dokumentit kirjataan Digia-käyttöjärjestelmään. Eläinten hyvinvoinnin valvontaa koordinoivat valvontaeläinlääkärit.

Valvontaeläinlääkärin pyynnöstä vastuu tarkastuksen ja päätöksen tekemisestä voidaan siirtää kunnalta läänineläinlääkärille. Kunta voi pyytää tapauksen siirtoa aluehallintovirastolle esimerkiksi tilanteessa, jossa toimija ei ole noudattanut hänelle toistuvasti annettuja kieltoja tai määräyksiä, ja kieltoa tai määrystä on tarvetta tehostaa uhkasakolla tai teettämisuhalla.

11.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Eläinsuojeluilmoitukset suositellaan lähettämään ensisijaisesti sähköpostilla elainsuojelu@ouka.fi dokumentointia varten. Ilmoitus voi tulla puhelimitse eläinlääkintähuollon ajanvarausnumeroihin. Ainoastaan

eläinlääkärit voivat vastaanottaa eläinsuojeluilmoituksia. Virka-ajan ulkopuolella kiireellisen ilmoituksen voi tehdä myös suurelänpäivystysnumeroon. Eläinsuojeluilmoitus voi tulla myös sähköpostilla eläinlääkintähuollon tai ympäristöterveydenhuollon osoitteisiin tai Oulun kaupungin sähköiseen palautejärjestelmään [Anna palautetta](#). Ilmoittaja voi olla yksityinen kansalainen, eläinsuojeluyhdistys tai toinen viranomaisena kuten poliisi tai sosiaalitoimi. Eläinlääkintähuollon yhteystiedot ja ohjeistus eläinsuojeluilmoituksen tekemiseksi löytyvät sivulta [Eläinsuojelu](#) ja [löytöeläimet](#).

Ilmoittajan on pääsääntöisesti pystyttävä kertomaan ilmoituksen kohteena olevan eläintenpitopaikan tarkka osoite, eläinten omistajan nimi, mahdolliset muut yhteystiedot ja kuvailemaan lyhyesti mahdollinen eläinten hyvinvointilainsäädännön vastainen toiminta. Havaintojen on oltava omakohtaisia. Muutoin tarkastusta ei voida suorittaa.

Ilmoituksen perusteella virkaeläinlääkäri tekee eläinsuojelutarkastuksen. Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai kohdellaan eläinten hyvinvointisäädösten vastaisesti. Tarkastuksen tekijällä on oikeus päästä kaikkiin tiloihin, joissa eläimiä pidetään. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointisäädöksiä on olennaisella tai vakavalla tavalla rikkottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Eläinsuojelutarkastuksen suorittajalla on oikeus tarvittaessa ottaa korvaukset tarkastusta varten tarvittavia näytteitä. Käynnillä tarkastetaan paitsi itse eläimet ja eläinten pitopaikka ja pitopaikan olosuhteet, myös eläimiä varten tarkoitettu ruoka ja juoma sekä välineet ja varusteet.

Tarkastuksille voidaan pyytää virka-apua poliisilta. Valvontaviranomainen voi valvontaa ja tarkastusta tehdessään käyttää apunaan myös ulkopuolista asiantuntijaa tai avustajaa. Tällainen henkilö voi antaa asiantuntija-apua tai tehdä tarkastukseen liittyviä avustavia tehtäviä, mutta hänellä ei ole itsenäistä tarkastustoimivaltaa. Asiantuntija ja avustaja voivat mennä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan vain valvontaviranomaisen kanssa.

Yksikössä on kaksi valvontaeläinlääkäriä ja kaikkien praktikkoeläinlääkäreiden toimenkuvaan kuuluu tarvittaessa eläinsuojelutehtävien hoitaminen. Eläinlääkäriresurssit ovat riittävät eläinsuojelutarkastusten tekemiseen.

Toimintatavat ja jatkotoimenpiteet eläinsuojelutarkastuksilla on esitetty edellä kohdassa 11.

11.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Tarkastuksia voidaan tehdä myös ilman eläinsuojelurikkomusepäilyä sellaisiin paikkoihin, joissa toiminta edellyttää eläinsuojelulaissa tarkoitettua luvan hakemista aluehallintovirastolta tai ilmoituksen tekemistä aluehallintovirastolle. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi eläinkaupat, pieneläinlaitokset, suuret kengät sekä ravi- ja ratsastustallit, riistaeläintarhat ja lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat. Sirkusten ja

eläintarhojen tarkastuksesta vastaa ensisijaisesti aluehallintovirasto. Ilman epäilyä tarkastuksia saadaan tehdä myös eläinkilpailuihin ja muihin vastaaviin tilaisuuksiin. Tavoitteena on tarkastaa ilmoituksenvarainen toiminta vuosittain. Jos kohdetta ei valvota vuosittain, toiminnasta on tehty riskinarviointi ja tarkastustiheys määritelty erikseen riskinarvioinnin perusteella. Riskinarvioinnista ja valvontatiheyden määrittämisestä vastaa valvontaeläinlääkäri. Riskiarviointi tehdään aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisesti. Esimerkiksi hevostallien valvonta tapahtuu 1-3 vuoden välein ja eläinkauppojen kahden vuoden välein.

Uusista ammattimaisista toimijoista tulee valvontaeläinlääkärille aluehallintovirastosta ilmoitus ja määräys tehdä eläinsuojelutarkastus. Tarkastuksia tekee pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäri. Kaikki tehdyt tarkastukset kirjataan Digia-käyttäjärjestelmään.

Toimialueella olevat ilmoituksenvaraisten kohteiden määrät on esitetty resurssitarvetaulukossa *liitteessä 1*.

Toimintatavat ja jatkotoimenpiteet eläinsuojelutarkastuksilla on esitetty edellä kohdassa 11.

11.3 Eläinkuljetukset

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit voivat pyynnöstä avustaa läänineläinlääkäreitä tai poliisia eläinkuljetusten valvonnassa.

12 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit hyväksyvät polttolaitokset, rinnakkaispolttolaitokset ja johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitettu hävittämään tai hyväksytyille kaatopaikalle toimittamalle ja väliasteenlaitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita. Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit rekisteröivät tekniset laitokset, johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitettu tekniseen käyttöön, tilarehustamot, keräyskeskukset silloin, kuin ne eivät sijaitse teurastamon yhteydessä sekä toimijat, jotka käyttävät sivutuotteita erityisiin ruokintatarkoituksiin (haaskat). Hyväksyntä- ja rekisteröintipäätökset ilmoitetaan välittömästi aluehallintovirastoon ja Ruokavirastoon.

Toimialueella on tällä hetkellä neljätoista sivutuotealan laitosta, joita valvotaan Ruokaviraston ja aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisesti. Laitosten valvonnasta vastaa hygieenikkoeläinlääkäri. Valvontaa suoritetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaan.

12.1 Sivutuotteita käyttävät toimijat

Ennen haaskatoiminnan aloittamista on toimijan ilmoitettava haaskapaikkarekisteriin. Ilmoituksen toiminnan aloittamisesta, lopettamisesta tai aiemmin ilmoitettujen tietojen päivittämisen voi tehdä Ruokaviraston julkaiseman eläintenpitäjä-, pitopaikka- ja haaskapaikkarekisterin sähköisen asioinnin

sovelluksen kautta tai toimittamalla täytetty rekisteröinti/muutosilmoituslomake haaskaruokintapaikan sijaintikunnan kunnaneläinlääkärille. Kunnaneläinlääkärille toimitettuna ilmoitus on maksullinen. Toiminnan muutoksista ja lopettamisesta on 30 päivän kuluessa ilmoitettava kunnaneläinlääkärille käyttäen edellä mainittua lomaketta tai sähköisen asioinnin sovellusta. Tässä yhteydessä haaskapaikalle annetaan virallinen pitopaikkatunnus. Toimijan on ilmoitettava kolme kertaa vuodessa haaskaruokintapaikalle toimitettujen sivutuotteiden määrä, eläinlaji ja sivutuoteluokka siihen kuntaan, jonka alueelta sivutuotteet ovat peräisin. Oulun seudun ympäristötoimessa ilmoitukset vastaanottaa ja haaskapaikkoja valvoo valvontaeläinlääkäri.

Jos haaskaksi aiottu materiaali ei sovellu tarkoitukseensa esimerkiksi tautiriskin tai lääkejäämien takia, toimijan kanssa neuvotellaan ja tarvittaessa haaskan pitäminen maastossa kielletään eläintautilain nojalla. Tarkastuksia tehdään epäilyn perusteella. Tarkastuskertomukset toimitetaan aluehallintovirastoon.

Sivutuotteita eläintarhaeläinten, sirkuseläinten sekä muiden kuin eläintarhassa olevien petolintujen ja matelijoiden ruokinnassa käyttävien toimijoiden on tehtävä kirjallinen ilmoitus toiminnan aloittamisesta kunnaneläinlääkärille.

12.2 Sivutuotteiden hautaaminen

Oulun seudun ympäristötoimi kuuluu keräilyalueeseen nautojen ja pienten märehitijöiden osalta, jolloin toimialueella ei saa haudata kokonaisia eläimiä (poissulkien kuolleena syntyneet eläimet) eikä kotiteurastetuista naudoista tai pienistä märehitijöistä saatuja sivutuotteita. Muita eläimiä saa haudata. Hautaamisesta ei tarvitse ilmoittaa kunnaneläinlääkärille, mutta toimijan täytyy pitää siitä kirjaa. Myös kuolleena syntyneiden nautojen ja pienten märehitijöiden hautaamisesta on toimijan pidettävä kirjaa. Kuolleiden tuotantoeläinten hautaamisen valvonta on valtakunnallinen painopistealue vuodelle 2024.

13 Täydentävien ehtojen valvonta

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkärit toimittavat viipymättä aluehallintovirastoon asiakirjat, jotka voivat vaikuttaa täydentävien ehtojen valvontaan. Tällaisia asiakirjoja ovat päätökset ja tarkastuskertomukset koskien eläinsuojelutarkastuksia, maidontuotantotilan hygieniatarkastuksia, salmonellavalvontaa, munantuotantotilojen hygieniavalvontaa sekä lääkekirjanpidon valvontaa.

14 Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

14.1 Peruseläinlääkäripalvelu

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa tarjotaan peruseläinlääkintäpalvelut tuotantoeläimille, hevosille ja lemmikkieläimille. Palvelut tarjotaan sekä virka- että päivystysaikana. Eläinlääkäripalveluiden eläinlääketieteellinen asianmukaisuus varmistetaan tarkastamalla jokaisen eläinlääkärin laillistuminen Ruokaviraston eläinlääkärirekisterin julkisesta tietopalvelusta työsuhteen alkaessa.

Ympäristötoimen talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin on kirjattu eläinlääkintähuollon osalta tavoitteeksi ympärivuorokautiset eläinlääkäripalvelut. Tavoitteiden toteutumista seurataan kuukausittain ja ne kirjataan tilinpäätökseen. Eläinlääkäripalvelujen saatavuutta ja laatua seurataan myös asiakaskyselyjen avulla.

14.2 Sisältö

Peruseläinlääkäripalvelulla tarkoitetaan eläinlääkäripalvelua, joka annetaan eläinlääketieteelliseen yleis- tutkimukseen tai kliiniseen tutkimukseen perustuen tavanomaisissa vastaanottiloissa tai eläinsuojissa. Peruseläinlääkäripalvelut tarjotaan Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa kaikille kotieläimille.

14.2.1 Puhelinneuvonta

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa on käytössä keskitetty puhelinpalvelu. Pieneläinajanvaraukselle, pieneläinpäivystykselle ja tuotantoeläinpuheluille on erilliset puhelinnumerot. Näistä puhelut ohjataan työvuorolistan mukaisesti edelleen eläinlääkäreille. Eläinlääkärivastaanoton yhteydistiedot löytyvät sivulta [Eläinlääkäripalvelut](#).

Tuotantoeläimiä ja hevosia koskeville puheluille on puhelinaika arkaamuisin klo 8.00–9.00. Tänä aikana annetaan neuvontaa ja voidaan tilata eläinlääkäri tilakäynneille. Muina aikoina tuotantoeläinpuhelut ohjautuvat päivystysvuorossa olevalle eläinlääkärille.

Eläinlääkärit vastaavat pieneläinpuheluihin arkisin klo 8.00–9.00, jolloin he antavat neuvontaa ja varaavat vastaanottoaikoja. Päivisin klo 9.00–16.00 puheluihin vastaavat pääasiassa pieneläinvastaanotolla työskentelevät hoitajat ja avustajat. Tällöin on mahdollista varata aikoja ja saada neuvontaa. Pieneläinpäivystyspuhelinnumero on maksullinen. Hinnasto löytyy sivulta [Viranomaispalveluista ja eläinlääkintähuollosta perittävät maksut](#).

Pieneläinpäivystyksen numero on käytössä ympäri vuorokauden. Näin varmistetaan, että ajanvarauspuhelimen ruuhkautuminen ei estä päivystysluonteisessa sairastapauksessa yhteyden saamista. Pieneläinpäivystyspuhelimesta annetaan neuvontaa tai sovitaan potilaskäynnistä.

14.2.2 Sairaanhoido

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa annetaan eläinlääkärin peruskoulutukseen sisältyvää hoitoa. Tämä sisältää perustutkimukset, hoitotarpeen arvioinnin ja hoidon tai lähettämisen jatkohoitoon. Jatkohoitoon erikoiseläinlääkäritasoista hoitoa varten potilas voidaan lähettää yksityisille eläinlääkintäpalveluiden tarjoajille tai Helsingin yliopistolliseen eläinsairaalaan.

Oulun seudun ympäristötoimen praktikkoeläinlääkäreillä on valmiudet suorittaa perusleikkauksia sekä tuotantoeläimille että pieneläimille. Tällaisia leikkauksia ovat esim. keisarinleikkaukset (koskien koiria, kissoja ja märehitjöitä) sekä nautojen vierasesine- ja juoksutusmahaleikkaukset.

14.2.3 Terveystarkastus

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa suoritetaan myös ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa sisältäen esim. terveystarkastukset, rokotukset, pieneläinten kastraatiot ja sterilisaatiot tuotantoeläinten terveydenhuoltoon ja lisääntymiseen liittyvät tilakäynnit tarkastukset ja hoidot sekä hevosten hedelmällisyyteen liittyvät tarkastukset ja hoidot.

14.2.4 Eläinten lopetus

Kotieläin lopetetaan tarvittaessa eläinsuojelullisista syistä tai omistajan pyynnöstä. Kustannuksista vastaa eläimen omistaja. Vastaanotolle tuodut luonnonvaraiset eläimet lopetetaan tarvittaessa eläinsuojeluyksistään eläinlääkärin arvion mukaan. Kustannuksista vastaa valtio.

14.2.5 Todistukset

Eläinlääkintähuollon palveluihin kuuluvat myös kliiniseen perustutkimukseen perustuvat tutkimukset ja niistä kirjoitettavat todistukset vakuutusyhtiötä, kilpailuista poisjääntiä, vientiä, tuontia ja sisämarkkina-kauppaa varten.

14.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Oulun seudun ympäristötoimessa on voitu tarjota terveydenhuoltopalveluita kysyntää vastaavasti. Terveystarkastusta on tarjolla nauta-, lammas- ja sikatiloille. Terveystarkastusoppimusten määrät ja osuudet kaikista tiloista on esitetty resurssitarveselvityksessä (liite 1). Osan alueen terveydenhuoltokäynneistä tekevät yksityiset palveluntarjoajat.

Terveystarkastukseen perehtyneille eläinlääkäreille tarjotaan mahdollisuus osallistua terveydenhuollon koulutuksiin ja näin kehittää osaamistaan.

14.4 Yksityinen palvelutarjonta

Oulun seudun ympäristötoimi ei osta eläinlääkäripalveluita yksityisiltä palveluntuottajilta. Yksityiset eläinlääkäriasemat tarjoavat peruseläinlääkäripalveluita ja kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueella. Ne ovat myös kunnallisen eläinlääkintähuollon tärkeitä yhteistyökumppaneita erikoiseläinlääkäripalveluita tarjoavina jatkohoitopaikkoina. Oulun seudulla on useita yksityisiä pieneläinlääkintä- ja yksityinen

hevosklinikka. Lisäksi alueella on yksityisiä eläinlääkäreitä, jotka tarjoavat jonkin verran tuotantoeläinlääkäripalveluita.

14.5 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Eläinlääkäripäivystys on toteutettu seutukunnallisella toimialueella.

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuollossa on järjestetty ympärivuorokautinen eläinlääkäripäivystys, joka kattaa peruseläinlääkintäpalveluiksi katsotut toimenpiteet. Pieneläinpäivystys ja tuotantoeläinpäivystys ovat eriytettyjä. Toimialueella päivystää vuorokauden ympäri yhtä aikaa kaksi eläinlääkärinä, joista toisen vastuulla on tuotantoeläinten ja hevosten sairastapaukset ja toisen lemmikkieläinten sairastapaukset.

Kiireellistä eläinlääkäriapua ovat akuutisti sairastuneen tai vahingoittuneen eläimen eläinlääketieteellinen yleistutkimus tai kliininen tutkimus sekä vähintään ensiapuluonteiset hoitotoimenpiteet. Ensiapuluontoisena toimenpiteenä pidetään esimerkiksi haavan ompelemista, shokin hoitoa, synnytysapua, akuuttien kiputilojen ja tulehdusten hoitoa, hevosten konservatiivisia ähkyhoitoja, pieneläinten luunmurtumien immobilisaatiota, loukkaantuneen eläimen valmistelua jatkohoitoon kuljettamista varten sekä välttämättömiä kirurgisia leikkauksia niiltä osin, kun se eläinlääkärin peruskoulutuksella pystytään suorittamaan vastaanottotiloissa ja eläinsuojissa ilman erityistyövälineitä. Oulun seudun ympäristötoimessa pystytään tekemään keisaringleikkaus koirille, kissoille ja märehitjille. Kiireellisellä eläinlääkäriavulla tarkoitetaan myös eläimen lopettamista eläinsuojelullisin perustein.

14.5.1 Suureläinpäivystys

Kiireellisestä tuotantoeläinten ja hevosten eläinlääkäriavusta vastaa suureläinpäivystäjät. Eläimiä hoidetaan eläinten pitopaikoissa.

14.5.2 Pieneläinpäivystys

Pieneläinpäivystys on keskitetty Oulussa sijaitseviin yhteisvastaanottotiloihin ja päivystyksestä vastaa päivystävä pieneläinlääkäri. Päivystäjällä on käytettävissään röntgen- ja ultraäänilaitteet, inhalaatioanestesia-laitteisto ja riittävä laboratoriovalmius tavanomaisiin määrityksiin veri- ja virtsanäytteistä. Vastaanotolla pystytään tekemään myös päivystysaikana tarvittavat kiireelliset kirurgiset toimenpiteet.

14.5.3 Keskitetty yhteydenottopalvelu

Yhteydenottopalvelu on järjestetty kohdassa 14.2.1. kuvatulla tavalla.

14.5.4 Virkatehtävät virka-ajan ulkopuolella

Oulun seudun ympäristötoimessa päivystävät praktikkoeläinlääkärit hoitavat eläinsuojelutehtäviä tarvittaessa yhteistyössä poliisin kanssa. Päivystys helposti leviävien eläintautien varalta on valtakunnallisen läänineläinlääkäripäivystyksen vastuulla.

14.6 Saatavuus ja laatutavoitteet

14.6.1 Ajanvaraus

Eläinten omistajilla on mahdollisuus varata vastaanottoaikoja ja tilakäyntejä puhelinaikoina. Asiakkaat saavat mahdollisuuksien mukaan valita hoitavan eläinlääkärin. Ajanvaraukset kirjataan potilastietojärjestelmään. Perustoimenpiteitä pieneläimille tehdään myös Muhoksen sivuvastaanotolla. Ajanvarausjärjestelmään on eläinlääkäreille varattu aikaa soittopyyntöjen hoitamista varten.

Tuotantoeläinpäivystäjä vastaa aamun puhelinajan jälkeen tuleviin puheluihin ja huolehtii kiireellisten sairastapausten hoidosta muiden keskittyessä pääasiassa ennalta sovittuihin potilaskäynteihin. Myös muut eläinlääkärit osallistuvat tarvittaessa päivystystapausten hoitamiseen.

Ajanvarauksessa on päivittäin varattu aikoja kiireistä hoitoa vaativille pieneläipotilaille. Myös yksityiset eläinlääkäriasemat hoitavat päivystyspotilaita. Lakisääteinen vastuu on kuitenkin kunnallisella eläinlääkintähuollolla.

Lemmikkieläimiä hoidetaan ajanvarauksella vastaanotolla klo 9.00 -16.00 välisenä aikana. Keskiviikkoisin tuotantoeläinmatkojen yhteydessä hoidetaan yksinkertaisia pieneläinpotilastapauksia myös Hailuodossa.

Varatun pieneläinajan voi perua puhelimitse tai sähköpostilla eläinlääkintähuollon yleisestä sähköpostiosoitteesta. Tuotantoeläinkäynti perutaan soittamalla ajanvarausnumeroon. Yhteystiedot löytyvät sivulta [Ajanvaraus eläinlääkärille](#).

14.6.2 Saatavuus

Tuotantoeläinten ja hevosten osalta ei-kiireelliset sairaskäynnit hoidetaan pääasiallisesti tilauspäivänä, ellei asiakas erikseen toivo muuta ajankohtaa. Tilalla tehtävien massatöiden (esim. nupoutukset, sarven-sahaukset, terveydenhuolto, kuukausitarkastukset, hevosten hammashoidot) ajankohta sovitaan erikseen omistajien kanssa.

Saatavuustavoitteiden toteutumista seurataan osana eläinlääkintähuollon toimintaa. Tavoitteena on että:

- Ei-kiireelliset sairaskäynnit ja vastaanottoajat pyritään hoitamaan viikon sisällä. Peruspalveluita pieneläimille ja hevosille tarjoavat alueella myös yksityiset eläinlääkäriasemat. Asiakkaita pyydetään tarvittaessa kääntymään niiden puoleen.
- Terveystarkastus- ja massatyökäynnit ja terveiden eläinten leikkaukset hoidetaan 3 viikossa ja loma-aikoina 6 viikossa.
- Pääosa eläinten omistajista saa palvelunsa alle 50 km etäisyydeltä.
- Kiireellisissä tapauksissa 90 % asiakkaista saa palvelun alle 3 tunnissa tilauksesta ja 90 % tapauksista asiakkaan matka vastaanotolle tai eläinlääkärin matka eläintenpitopaikkaan < 100 km

Tilapäisesti loma-aikoina tai eläinlääkäreiden sairastapauksissa hoidon saaminen voi jonkin verran viivästyä. Kuitenkin niin, että potilaan hyvinvointi ei vaarannu viivästyksen vuoksi.

14.6.3 Palautteen kerääminen ja valitusten käsittely

Palautetta kerätään Oulun kaupungin sähköisen palautejärjestelmän [Anna palautetta](#) kautta.

Tyytymättömältä asiakkaalta pyydetään valitus kirjallisena. Vastaava eläinlääkäri tutkii asian ja antaa kirjallisen vastauksen. Valituksia ja palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Mikäli on epäselvää, onko tapahtunut hyvitystä vaativa virhe, asiakasta ohjataan viemään asia eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnan arvioitavaksi. Myös kunta voi tarvittaessa pyytää lausunnon eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta. Korvaustapauksissa korvaussumma määritetään tapauskohtaisesti. Työnantaja vastaa työntekijän aiheuttamista potilasvahingoista. Vahingon tuottamuksellisuus arvoidaan ja kunta voi periä arvion perusteella korvauksen eläinlääkäriltä.

14.7 Toimitilat

Eläinlääkäreiden käytettävissä on yhteinen vastaanottotila Oulussa. Toimitiloihin kuuluvat eläinten hoitoon liittyvien tilojen lisäksi myös lämmin autotalli ja toimistotilat. Huoneenlämmössä, viileässä ja jääkaappilämmössä säilytettävillä lääkkeillä on olemassa omat säilytystilansa. Instrumenttien pesuun ja desinfektioon löytyvät tilat ja välineistö. Myös tuotantoeläinten praktiikkavälineiden säilytykseen on olemassa omat tilansa. Pieneläinvastaanottoon kuuluu odotushuone, tarvittavat toimenpidehuoneet, leikkaustilat, röntgenhuone, tilat kuolleiden eläinten kylmäsäilytystä varten sekä toimistotilaa. Tilojen yhteydessä on asianmukaiset pesu- ja sosiaalitilat. Päivystävän eläinlääkärin tai sijaisen käytettävissä on myös vastaanottotilojen yhteydessä sijaitseva erillinen tila, jossa on sosiaali- ja keittiötilat.

Eläinlääkintähuollolla on Muhoksen kunnassa yhden eläinlääkärin perusvarusteltu sivupiste.

Hevospotilaiden pakkopilttuuta tai kaatamista vaativissa toimenpiteissä potilaat ohjataan hoidettaviksi yksityisille hevosklinikoille.

Siivous, vartiointi ja jätehuolto ostetaan ulkopuoliselta toimijalta. Jätehuoltosopimus sisältää myös vanhentuneiden lääkkeiden, käytettyjen neulojen yms. riskijätteen hävityksen.

14.8 Välineresurssit

Tuotantoeläinten hoitamiseen on joko eläinlääkärin itsensä tai ympäristötoimen hankkimana käytössä asianmukaiset suojavaatteet ja -jalkineet, ultraäänilaitte rektaalianturilla, hevosen kaatovälineet, hammasvälineet, astutusliinat, pulttipistooli ja normaalit synnytysapuun sekä peruseläinlääkintäpalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun edellyttämään kirurgiaan tarvittavat instrumentit. Lisäksi käytössä on tarttuvien eläintautien ja zoonoosien varalta suojavarusteet ja näytteenotto- ja pakkaustarvikkeet.

Pieneläinvastaanoton varusteisiin kuuluvat ultraäänilaitte, eläinvaat, säädettävät toimenpide- ja leikkauspöydät sekä valaisimet. Myös perustutkimuksiin tarvittavat välineet löytyvät vastaanotolta. Käytössä on myös röntgenlaitteisto, inhalaatioanestesia-laitteisto ja happigeneraattori. Laboratoriovastukseen kuuluvat mikroskooppi, verianalysaattorit, sentrifugi ja lämpökaappi. Pieneläinvastaanotolla on myös pakastin lopetettujen eläimien säilyttämistä varten.

Potilastietojärjestelmä sisältää potilaskortiston ja ajanvarausosion. Käytössä on yhteinen potilastietojärjestelmä, johon kaikki potilashoidot kirjataan.

Instrumenttien pesu ja desinfektio on mahdollista vastaanottotiloissa. Työvaatteiden pesua ja huolto varten vastaanotolla on tarvittavat laitteet.

14.9 Ostopalvelut

Oulun seudun ympäristötoimi ei osta eläinlääkintäpalveluita.

14.10 Perustason ylittävät palvelut

14.10.1 Erikoiseläinlääkäripalvelut

Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuolto ei tarjoa erikoiseläinlääkäripalveluita.

14.10.2 Remissiomahdollisuudet

Vaativaa jatkohoitoa tarvitsevat pieneläimet lähetetään ensisijaisesti Oulussa sijaitseville erikoiseläinlääkäripalveluita tarjoaville yksityisille pieneläinklinikoille. Oulun seudun ympäristötoimen eläinlääkintähuolto pyrkii aktiiviseen yhteistyöhön ja toimivaan kommunikaatioon yksityisten palveluntarjoajien kanssa. Sairaalahoitoa vaativille pieneläimille tehdään lähete eläinsairaalaan.

Erytisoaamista ja/tai – välineistöä vaativat hevospotilaat ohjataan yksityisille hevosklinikoille hoidettaviksi. Kiireistä erikoiseläinlääkärihoitoa vaativat hevospotilaat lähetetään hevossaairaalaan. Näille potilaille annetaan riittävä ensiapu paikan päällä.

14.10.3 Laboratoriopalvelut

Eläinlääkäreiden käytettävissä on perusvälineistö tavallisimpien laboratoriotutkimusten suorittamiseen. Muut tarvittavat tutkimukset lähetetään ulkopuolisille palveluntarjoajille. Vastaanotolla on ohjeet ja tarvikkeet erilaisten näytteiden lähettämiseen.

15 Seuranta, arviointi ja raportointi

15.1 Valvontasuunnitelma

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta hyväksyy eläinlääkintähuoltosuunnitelman. Suunnitelma tehdään valtakunnallisen ohjelmakauden mukaisesti monivuotiseksi, mutta se päivitetään ja hyväksytään vuosittain. Suunnitelman toteutuma arvioidaan vuosittain toimintavuotta seuraavan vuoden alussa Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunnassa. Sekä hyväksytyt suunnitelma, että toteutumaraportti lähetetään Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon määräaikaan mennessä.

15.2 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Resurssien riittävyyden arvioimiseksi ympäristötoimi ylläpitää tilastoa järjestämiensä eläinlääkäripalvelujen käytöstä. Tilastosta ilmenee vuositasolla sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät virka-aikana sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana kuntakohtaisesti. Tilasto on osa eläinlääkintähuoltosuunnitelman toteutumaa, jonka johtokunta hyväksyy. Toteutuma lähetetään vuosittain aluehallintovirastolle sekä tallennetaan valtakunnalliseen VYHA-järjestelmään.

15.3 Muu raportointi

Tarkastuksen tehnyt eläinlääkäri huolehtii henkilökohtaisesti seuraavien asiakirjojen lähettämisestä määräajassa aluehallintovirastoon:

- Eläinsuojelutarkastuskertomukset ja päätökset sekä muut eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvät asiakirjat
- Terveysvalvontaohjelmien terveystarkastuskäynnit
- Tautiepäilyt
- Vastustettavien eläintautien hallinnassa tehdyt toimenpiteet

Muista viranomaisten pyytämistä vuosiyhteenvedoista vastaa se eläinlääkäri kenen toimenkuvaan kyseisen sektori kuuluu.

Vastaava eläinlääkäri yhdessä ympäristötoimen hallinnon kanssa vastaa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatöiden laskutuksesta valtiolta voimassa olevan ohjeistuksen mukaan.

Liite 1 Resurssitarpeen kartoitus

ELÄINMÄÄRÄT ALUEELLA

Tuotantoeläintilojen määrä	Kpl		
Nautatilat	209	Vesiviljelylaitokset	1
Sikatilat	0	Turkistarhat	0
Lammas- ja vuohitilat	44	Tarhatun riistan toimintayksiköt	2
Hevostilat, (sis. ammattimainen)	199	Mehiläistarhat	21
Siipikarjatilat	7	Muut tuotantoeläinyksiköt	0
Lemmikit 1/8 asukasta	noin 32000		

ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

Terveystuotosopimusten määrä	Kpl		Kpl
Naudat		Siipikarja	
Tilat, joilla on terveystuotosopimus	127	Tilat, joilla on terveystuotosopimus	0
Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	110	Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista nautatiloista	60 %	Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista siipikarjatiltoista	0
Siat		Lampaat ja muut	
Tilat, joilla on terveystuotosopimus	0	Tilat, joilla on terveystuotosopimus	3
Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	3
Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus ammattimaisista sikatiloista	0		
Terveystuoton resurssitarve (htv)	0,7		
Muut kunnan eläinlääkäripalvelut (arvio tarpeesta)	Kpl		Kpl
Sairaskäynnit tiloilla	2 000	Sairaskäynnit pieneläinvastaanotolla	17 000
Virka-aikana	1 500	Virka-aikana	13 000
Päivystysaikana	500	Päivystysaikana	4 000
Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve (htv)	8,7		

ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA

Pakollinen zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveysvalvonta	Kpl		Kpl
Salmonellavalvontaan kuuluvat pitopaikat		Muu eläinten terveyden valvonta	
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelma	2	turkistarhojen lukumäärä, joissa kasvatetaan minkkejä ja/tai supeja	0
Uudistuseläimiä tuottavat sikalat, salmonellavalvonta	0	Ulkona pidettävien sikojen pitopaikkojen määrä (MMM 404/2021)	0
Keinosiemennyssonneja tuottavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0		
Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	1		
Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve (htv)	0,1		

SIVUTUOTEVALVONTA

	Kpl		
Sivutuotealan laitokset	14	Turkiseläinten lajinsisäisen käytön valvonta	
Haaskatoiminta, ilmoitetut haaskanpitäjät	10	Sisämarkkinakaupan, tuonnin ja viennin valvonta	
Haaskatoiminta, ilmoitetut haaskat	11	Raatojen ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hävityksen valvonta ml kalankasvatuslaitosten sivutuotevalvonta	
Sivutuotevalvonnan resurssitarve (htv), sisältyy eläinten hyvinvoinnin valvontaan.			

ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

Ilmoituksenvaraiset kohteet	Kpl		Kpl
Ammattimaiset lemmikkieläinten pitopaikat	5	Eläinkaupat	2
Hevostallit, ammattinen	104	Eläinhoitolat	10
Riistanhoidolliset tarhat	1		
Luonnonvaraisten eläinten lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0	Muu eläinten hyvinvoinninvalvonta	0
Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset (arvio)	500		
Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve (htv)	2,5		

ELÄINTEN TUNNISTAMISEN JA REKISTERÖINNIN VALVONTA

Eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamisen valvonta	
Eläinten tunnistamiseen ja rekisteröinnin valvonnan resurssitarve (htv), sisältyy eläinten hyvinvoinnin valvontaan.	

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

Eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinten terveyden valvonta	0,1	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0,2
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	2,5	Muut tehtävät	0
Tuotantoeläinten terveydenhuolto	0,7	Eläinlääkäriresurssit yhteensä	13,0
Muut eläinlääkäripalvelut	8,7		
Elintarvikevalvonta	0,8		
Muut kuin eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinhoitajat/avustajat	5,5	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0,5
Sihteeri-/toimistopalvelut	0,75	Muut kuin eläinlääkäriresurssit yhteensä	6,75

1 htv = 220 htp

Liite 2 Henkilöstöressit ja toimenkuvat

Eläinlääkärit:

Tehtävä	Toimenkuva		
	Tuotantoeläinpraktiikka	Pieneläinpraktiikka	Virkatehtävät kuten eläinsuojelu ja eläintautivalvonta
praktikko/vastaava eläinlääkäri	x	x	tarvittaessa
praktikkoeläinlääkärit 8 kpl	x	x	tarvittaessa
praktikkoeläinlääkäri, valmiuseläinlääkäri	x	x	tarvittaessa
praktikkoeläinlääkäri		x	tarvittaessa
valvontaeläinlääkärit 2 kpl	tarvittaessa	tarvittaessa	x

Avustava henkilökunta:

Tehtävä:	määrä htv
Vastaava klinikkaeläintenhoitaja	1
Klinikkaeläintenhoitaja	5

Liite 3 Painopistealueet

Kehittämisteema	Painopiste	2024
Erityiset painopisteet	AVI-kohtainen painopiste, tarkentuu myöhemmin.	x
	Kuolleiden tuotantoeläinten hautaamisen valvonta ja turkiseläinten rehun turvallisuuden varmistaminen.	x
Uuden lainsäädännön toimeenpaine	EU:n eläinterveyssäännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläintautilainsäädännön toimeenpaine	x
	EU:n eläinterveyssäännösten 2019/429 (AHL) ja muun eläinten merkinnän ja rekisteröinnin lainsäädännön toimeenpaine	x
	Uuden eläinlääkintähuoltolain toimeenpaine	x
	Uuden eläinten hyvinvointilain toimeenpaine	x

Liite 4 Koulutussuunnitelma ympäristötoimi eläinlääkintähuolto 2023

1. Toimintaympäristö

Eläinlääkintähuollon toimintaan ei ole ennakoitavissa organisaatiomuutoksia suunnitelma-vuonna.

2. Koulutusten tarpeen arviointi, suunnittelu ja suuntaaminen

Eläinlääkintähuollon henkilöstöä ohjataan koulutukseen yksikkökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Painopistealueina ovat lainsäädännön muutoksiin liittyvät koulutukset ja kunkin työntekijän omaan toimenkuvaan kuuluvat/tukevat koulutukset painopisteenä tuotantoeläinten terveydenhuolto.

Koulutukset listataan yksiköittäin ja henkilöittäin yksityiskohtaiseen koulutussuunnitelmaan. Koulutuksiin osallistuminen raportoidaan henkilöstöhallinnon toimintajärjestelmän avulla (ESS).

Koulutustarpeista keskustellaan kehityskeskustelussa ja yksikköpalavereissa. Koulutuksiin lähtevät henkilöt sovitaan yksikköpalavereissa koulutusmäärärahat huomioiden. Koulutuksen sisällön tulee vastata henkilön työtehtäviä ja tieto jaetaan edelleen yksikköön. Koulutuksiin haetaan ja koulutus päätökset tehdään ESS- järjestelmän kautta työntekijäkohtaisesti.

Määräaikaisten työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämisen toimenpiteet riippuvat määräaikaisen työsuhteen pituudesta. Pitempiaikaisten määräaikaisten työntekijöiden osalta varmistetaan hoidettavan tehtävän kannalta tarpeellinen kouluttautuminen.

Eläinlääkintähuollon henkilöstön osaamista voidaan pitää tällä hetkellä hyvänä.

Työnantajalla on mahdollisuus saada koulutuskorvausta perustuen lakiin koulutuksen korvaamisesta. Koulutuskorvauksen tarkoituksena on parantaa työnantajan mahdollisuuksia järjestää työntekijöilleen ammatillista osaamista kehittävää koulutusta. Koulutuskorvauksen saamiseen edellytyksenä on, että työnantajan järjestämä koulutus perustuu työnantajan laatimaan koulutussuunnitelmaan.

Eläinlääkäreillä on mahdollisuus osallistua työnantajan kustannuksella peruseläinlääkintään ja kiireiseen eläinlääkäriapuun liittyvään koulutukseen. Osallistumisen ehtona on koulutuspalautteen antaminen työyksikölle koulutuksen jälkeen. Viikoittaisista yksikkökokouksista osa käytetään ammatilliseen kouluttautumiseen potilastapausten, koulutuspalautteiden, vieraillevien asiantuntijoiden tai tieteellisten artikkeleiden avulla. Webinaarina toteutettavat koulutukset ovat mahdollistaneet useamman yksikön työntekijän osallistumisen koulutuksiin.

Hallintomenettelyjen osaaminen varmistetaan työohjeilla ja osallistumalla esimerkiksi aluehallintoviraston järjestämiin koulutuksiin, jotka koskevat virkatehtävien hoitamista.

Myös eläintenhoitajilla on mahdollisuus osallistua järjestettävään alan koulutukseen.

Henkilökunnalle on tavoitteena mahdollistaa työntekijäkohtaisesti koulutusta kahdeksan arkipäivää vuodessa koulutusmäärärahat huomioiden. Koulutustarve kartoitetaan vuosittaisissa kehityskeskusteluissa. Koulutukseksi lasketaan mm. maksulliset koulutuspäivät, aluehallintoviraston työnohjauspäivät, sidosryhmien järjestämät koulutukset ja työyksikössä järjestetyt koulutuspalautteet sekä ohjaus- ja koulutustilaisuudet.

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON KESKEISET KOULUTUKSET

- Eläinlääkäripäivät
- Valmiuseläinlääkärin koulutus
- Praktiikkatehtäviin liittyvät koulutukset
- Virkaeläinlääkärin tehtäviin liittyvät koulutukset
- Eläintenhoitajaseminaari
- Eläintenhoitajan tehtäviin liittyvät koulutukset
- Työssä jaksamiseen ja työturvallisuuteen liittyvät koulutukset

3. Suunnitelmien toteuttamisen seuranta

Käydyistä koulutuksista otetaan kaupunkitasolla raportti ESS- järjestelmän kautta. Ympäristötoimen koulutussuunnitelmaa seurataan myös vuosittaisessa vuosikertomuksessa sekä yhdyskunta- ja ympäristöpalvelut palvelualueen yhteisessä henkilöstöraportissa.

Koulutussuunnitelma esitellään yhdyskunta- ja ympäristöpalvelujen yhteisessä henkilöstötoimikunnassa, joka on ympäristötoimen YT-lain mukainen yhteistoimintaelin.